

Tehtävä 6.1a (Tehtävänä kirjoittaa liioitellen)

Savusaunan lämmityksen riemua ja huumaa

Kolmenkuukauden kesälomalla erään päivän ohjelmaa mietittäessä päätämme lämmittää ensimmäistä kertaa mökin vieressä olevan pienen neljänkymmenen hengen savusaunan. Huolimatta siitä, ettei kellään ole mitään kokemusta savusaunan lämmittämisestä, olemme sata varmoja siitä, että meiltähän tämä käy.

Ilman suurempia ennakkoluuloja kuninkaan ottein ryntäämme savusaunalle katselemaan sen toimintaan liittyviä elementtejä. Itse sauna on varmaan kymmenen metriä korkea rakennus ja sen ovikin on suuren saunojamäärän takia rakennettu viisi metriä leväksi. Sisään mentäessä edessä aukeaa iso avara sanatila jonka mustalla takaseinällä on puolet huoneesta täyttävät kuusi metriä korkeat lauteet ja vasemmalla nurkassa kököttää noin kolmenkymmenen kuution kivistä rakennettu kiuas. Peseytymisvarusteina ovat puolikkaan tynnyrin kokoiset pesuvadit, valtava vesisaavi ja outkorin kokoiset saippuapalat.

Kun sisätiloista ei löydy kiukaasta paikkaa mihin saisi lämmittämistä varten tulen, siirrymme ulos ihmettelemään, että missähän se tulipesä on. Kierrämme saunan taakse ja näemme reilun metrin mittaisista puista tehdyn valtavan korkean puupinon ja rakennuksen nurkan alaa suuren toista metriä korkean tulipesän luukun, joten ei muuta kuin tulta pesään. Lataamme motin verran puita tulipesään ja sytykkeeksi säkillisen tuohta ja noin reilun tunnin sytyttämisen jälkeen tuli palaa iloisesti räiskien kiukaan alla. Varmistamme, että kaikki toimii ja käymme kaasunaamarit päässä saunassa varmistamassa sisällä olevan savun määrän. Kaikki tuntuu olevan kunnossa, varsinkin kun takaseinän savunpoistoluukusta purkautuu runsas sakea savu.

Saunan lämpenemistä odotellessa valmistamme viereisessä suuressa ja korkeassa kodassa päivällisen. Koska kodan tulisija on kooltaan samaa luokkaa, kuin saunan

kiukaan tulipesä, niin poltamme siinä samoja pitkiä halkoja. Neljän miehen voimin nostamme kodan lattialta ison liuskekiven nuotioon pannuksi kalojen paistamista varten. Tovin odotuksen jälkeen pannulle sulatetaan kilon verran voita ja aamulla saadut viisikiloiset siiat nostetaan siihen paistumaan. Ruuan valmistuksen ja ruokailun lomassa käymme lisäämässä saunan tulipesään puita. Ruoka on erittäin hyvää, jopa loistavaa. Muutaman tunnin syöminkien ja tusinan kossusnapsin jälkeen on aika ottaa pienet puolen päivän mittaiset ruokalevot.

Päivän kestäneen lämmityksen aikana lataamme kiukaaseen kaikkiaan kolme mottia halkoja ja viimeisien puiden alkaessa hiipumaan huomaamme meille syntyneen ongelman. Kiukaassa on metrin paksuinen hiillos ja sen palamiseen arvioimme menevän vielä muutaman tunnin, mutta nyt ei enää malteta odottaa. Haemme varastosta suuret kottikärryt ja lapion. Näiden avulla kärräämme hiilloksen järven rantaan ja kippaamme ne veteen sammumaan. Homma toimii muuten, mutta vesirajaan kellumaan jäävät mustat hiilet hieman arveluttavat. Onneksi hirmumyrskyn voimalla puhaltava tuuli on järven selälle päin ja hetken päästä sata metriä pitkä hiilivana kelluu jo keskellä selkää. Operaation jälkeen varmistamme kiukaan tulipesän olevan puhdas ja on aika aloittaa saunominen.

Sauna tuuletetaan huolella ja tämän jälkeen ensimmäiset saunojat menevät sisään ja kiipeävät ylälauteille. Kuuden metrin kiipeäminen saa hien nousemaan saunojien pintaa ilman löylyveden heittämistäkin ja eteneminen hämärässä on jo luonnostaan hieman hankalaa. Miesjoukko selviää kuitenkin voimia koettelevasta noususta ja viimeisen tuotua mukanaan ison vesiastian pääsee löylynotto vauhtiin.

Avaan saunan oven muiden istuttua lauteilla jo jonkin aikaa. Sisällä saunassa vastaanani pöllähtää kirpakka noen haju. Ovesta tulevassa valossa erotan ylhäällä lauteilla vain rivin valkoisia silmämunia, muuten siellä on aivan mustaa. Ensi hämmästyksestäni toivuttuani kysyn, että onko kukaan heittänyt niin sanotut nokilöylyt? No ei tietenkään ja tästä syystä löylyn mukana levinnyt valtava nokipurskahdus on saanut ylhäällä istuvat saunoja kauttaaltaan mustiksi. Kehotuksesta kaikki lauteilla olijat pudottautuvat alas ja ryntäävät mustina ulos raittiiseen ulkoilmaan. Pitkän toipumisen jälkeen saunaan hankitaan iso valonheittäjä jonka loisteessa lämmityksestä syntynyttä sotkua aletaan ihmetellä.

Sauna on kauttaaltaan paksun nokikerroksen peittelemä, samoin on viidenkuutiometrin kokoisen löylyvesiastian laite, sen pinnalla kelluu varmaan vaaksan paksuinen musta nokitöhnä. Mutta entä nokeentuneet saunojat, miten heidät saadaan puhtaaksi?

Saunan puhdistamiseen menee taatusti seuraava yö, mutta onneksi kolmenkymmenen kuution kiukaassa riittää lämpöä koko tulevan viikon ajaksi. Kyllä sen lämpöä tarvitaankin, sillä kaikkien saunojien on peseydyttävä varmaan sata kertaa, että edes suurimmat noet saadaan irtoamaan saunojien nahasta.